

SECTION 5. WORLD TRENDS IN MODERN JOURNALISM

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-627-0-5>

INTERNATIONAL COOPERATION AS A RESOURCE FOR THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN JOURNALISM DURING THE FULL-SCALE WAR

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ ЯК РЕСУРС РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Biriukov V. M.

*Lecturer at the Department
of Journalism, Advertising
and Public Relations
State University «Kyiv Aviation
Institute»*

Бірюков В. М.

*викладач кафедри журналістики,
реклами та зв'язків з громадськістю
Державний університет
«Київський авіаційний інститут»*

Reznychenko A. Yu.

*3rd year student at the Faculty
of Psychology, Communications
and Translation
State University «Kyiv Aviation
Institute»
Kyiv, Ukraine*

Резниченко А. Ю.

*студентка III курсу факультету
психології, комунікацій та перекладу
Державний університет
«Київський авіаційний інститут»
м. Київ, Україна*

Повномасштабна війна значно вплинула на медіапростір України, змусивши журналістів швидко адаптуватися до нових умов і ставити в пріоритет інтереси держави, зокрема на міжнародному рівні. Російська пропаганда посилювалася з кожним днем, тому співпраця із закордонними колегами стала необхідним фактором для донесення правди.

У цей період зарубіжна спільнота – один із головних факторів підтримки українських медіа. За словами науковиць Федоронько Н. і Ролінської О. «Лева частка інформації про Україну в Європі поширюється через міжнародних журналістів, через українські іншомовні ЗМІ. Від них залежить як Україну сприйматимуть у світі» [10, с. 778]. Матеріали «The New York Times», «The Guardian»,

«Le Monde», «BBC», «Reuters» тощо із перших днів збройної агресії висвітлюють аналітику щодо ситуацій на фронті, наслідки російських атак, дипломатичні візити, гуманітарну та економічну ситуацію в країні, тим самим допомагаючи українським колегам і роблячи тему війни «постійною» у глобальному інформаційному просторі.

Закордонні репортери часто приїжджають в Україну для того, щоб зафіксувати не тільки воєнні злочини, але й особисті історії. Наприклад, у травні 2024 року, з метою збору матеріалів про окупацію, Бучу відвідала делегація медіа з Бразилії, Аргентини, Мексики, Чилі й Колумбії [2].

Не менш важливим стало використання міжнародного досвіду в сфері вітчизняної розслідувальної журналістики. Робота таких команд як «Bellingcat», що допомагають розвінчувати російську пропаганду ще з 2014 року, в умовах повномасштабної агресії є важливим орієнтиром для українських ініціатив. Журналісти-розслідувачі активно використовують OSINT-інструменти для збору даних, розвідки, ідентифікації злочинців і перевірки даних. Відтак, у 2022 році агенція «Molfar» на замовлення британського видання «The Times» розвінчала фейк про обстріл пологового будинку в Маріуполі [11].

Цей досвід сприяє освоєнню українських нових технологій розвідок і фактчекінгових інструментів (Google Reverse Image Search, InVid), що не тільки зміцнює інформаційну безпеку, але і є фундаментом для потужних доказових баз злочинів РФ у міжнародних судових процесах. Системна кооперація журналістів доводить, що медіа можуть бути і засобом повідомлення, і елементом світового правосуддя.

Завдяки міжнародній підтримці значний поштовх у розвитку отримала і кінокультура. Співпраця з партнерами не лише розвиває українську документалістику: вона дає можливість інтегрувати мистецькі здобутки у світову спільноту, тим самим все більше висвітлюючи незаконні дії агресора. Як зазначав науковець Калантай С., «у сучасному українському документальному кіно стиль виконання часто стає не лише творчим вибором, а й важливою тактикою протидії російській пропаганді» [5, с. 404]. Яскравим прикладом цьому є документальний фільм Мстислава Чернова «20 днів у Маріуполі», створений у партнерстві з Associated Press, який здобув численні нагороди та визнання. Зокрема, проєкт отримав премії «Оскар» і «BAFTA», а також вийшов у американський прокат [3; 7].

Ще одна підтримка від закордонних спеціалістів – грантові програми. За даними ІМІ, у 2022 році завдяки подібним ініціативам від США, ЄС та ООН функціонували близько 90% українських медіа [9]. Сьогодні отримати гранти мають змогу як окремі журналісти (наприклад, програма «House of Europe»), так і регіональні ЗМК. Так,

у 2024 році Асоціація «Незалежні регіональні видавці України» у співпраці з MDIF започаткувала проєкт «Інноваційні Медіа України», що надав фінансову та менторську підтримку п'ятьом регіональним видавцям [9]. Це доводить: подібні ініціативи – важливий інструмент не лише для загального існування медіа і журналістського контенту, але й для їхньої стратегічної трансформації у реаліях війни, інноваційного розвитку та підвищення стійкості.

На інтеграцію вітчизняних спеціалістів у глобальний простір значно впливають закордонні конференції, семінари та тренінги. Більше того, це дає можливість іноземним фахівцям дізнатися більше про стан медіасфери України та отримати ексклюзивну інформацію з передового досвіду.

Із цього приводу дослідник Скутельник О. висловився так: «Міжнародні конференції та семінари також мають важливе значення для особистих зустрічей та обміну ідеями серед журналістів, сприяючи розширенню професійних зв'язків і обміну досвідом» [8, с. 337]. Конференції на кшталт «Media in Times of War» (Рада Європи) або «Українські медіа під час війни: виклики, досвід, майбутнє» (НСЖУ) збирають спеціалістів із усього світу, щоб обговорити нагальні питання роботи ЗМК у воєнний час. Для української журналістики такі заходи мають значні переваги: обмін досвідом, формування професійної підтримки, зміцнення довіри, фінансова і технічна допомога, а також пропозиції щодо для розвитку та безпеки фахівців.

Варто також наголосити, що поширеною практикою є взаємодія журналістів із українською і міжнародною спільнотою у соціальних мережах. За словами дослідниці Плеханової Т., «там можна знайти як думки очевидців з приводу актуальних подій, так і матеріали «з перших рук» – фото, відео тощо» [6, с. 49]. Це свідчить про можливість оперативнішого обміну ексклюзивним контентом і формуванню повної картини подій як для самих медіафахівців, так і для глобальної аудиторії.

Більше того, важливою є діяльність незалежних журналістів, які поширюють відомості про свою роботу за допомогою цифрових засунків. Наприклад, український журналіст, фіксер і волонтер Володимир Бірюков активно веде інстаграм-сторінку, де ділиться досвідом співпраці з латиськими та польськими колегами [4].

Отже, міжнародна співпраця під час війни стала важливим чинником збереження і розвитку української журналістики. Візити іноземних колег, спільні медіапроєкти, грантова програми та обмін досвідом створили можливості протистояння агресору в інформаційній війні та донесення правди про Україну. Завдяки глобальній підтримці, віт-

чизняні редакції проводять розслідування з використанням сучасних OSINT-технологій.

У свою чергу, цифрові платформи дали змогу медіафахівцям підтримувати постійний контакт із глобальною спільнотою, ділитися досвідом і швидше висвітлювати ексклюзивні відомості. Відтак, міжнародна співпраця під час війни – каталізатор для розвитку медіасфери України, що дозволяє демонструвати реалії сьогодення й бути почутою у глобальній інформаційній спільноті.

Література:

1. Асоціація «Незалежні регіональні видавці України». Інноваційні Медіа України. URL: <https://airpu.org/tag/innovaczijni-media-ukrayiny/> (дата звернення: 13.09.2025).
2. Борисенко Т. Розповісти світові правду про російську окупацію: у Бучі побували журналісти з Латинської Америки. URL: <https://suspilne.media/kyiv/757073-rozpovisti-svitovi-pravdu-pro-rosijsku-okupaciju-u-buci-pobuvali-zurnalisti-z-latinskoj-ameriki/> (дата звернення: 13.09.2025).
3. Буняк В. Документальна стрічка «20 днів у Маріуполі» вийшла в американський прокат. URL: <https://detector.media/infospace/article/214700/2023-07-25-dokumentalna-strichka-20-dniv-u-mariupoli-vuyshla-v-amerykanskuu-prokat/> (дата звернення: 13.09.2025).
4. Інстаграм-сторінка Володимира Бірюкова. URL: <https://www.instagram.com/vovabiriukov?igsh=d2t1bnFiNjBkNHJh> (дата звернення: 14.09.2025).
5. Калантай С. Г. Трансформація українського кінематографа в умовах сучасних суспільно-політичних викликів. *Культурологічний альманах*. 2024. Вип. 4. С. 399–407.
6. Плеханова Т. М. Соціальні мережі як новітня платформа для промоції медійного контенту. *Журналістський фах: закономірності та тенденції розвитку*. Іздєвnieciba «Baltija Publishing». 2021. С. 48–69.
7. Складєвська Г. Український документальний фільм «20 днів у Маріуполі» отримав премію BAFTA. URL: <https://detector.media/infospace/article/223104/2024-02-18-ukrainskuu-dokumentalnyy-film-20-dniv-u-mariupoli-otrymav-premiyu-bafta/> (дата звернення: 14.09.2025).
8. Скутельник О. Л. Деякі аспекти міжнародної співпраці і обмін інформацією між журналістами під час збройних конфліктів: актуальні виклики та перспективи. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2024. С. 333–339.

9. Троян В. Оксана Романюк: 90% українських медіа виживали завдяки грантам. URL: <https://imi.org.ua/news/oksana-romanyuk-90-ukrayinskyh-media-vyzhyvaly-zavdyaky-grantam-i66301> (дата звернення: 15.09.2025).

10. Федоронько Н. І., Ролінська, О. М. Міжнародна інформаційно-аналітична діяльність українських засобів масової інформації. *Молодий вчений*. 2017. Вип. 11. С. 777–780.

11. Molfar Intelligence Institute. Фактчекінг бомбардування драм-театра в Маріуполі. URL: <https://www.molfar.institute/mariupol-drama-theater/> (дата звернення: 16.09.2025).